

A 1772/vekst

Fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen
Behandles i Utvalget for vekst og utvikling i Norden

Medlemsforslag om Norden som ledende innen bærekraftig havbruk og havøkonomi

Forslag

Den sosialdemokratiske gruppen foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å tar initiativ til en dialog med de nordiske landene for å utvikle felles miljøstandard for hele verdikjeden i havbruksnæringen og felles forvaltningssystem, for å videreutvikle en havbruksnæring som kan levere mat og økonomiske verdier innenfor et akseptabelt fotavtrykk som implementerer FNs bærekraftsmål.

å tar initiativ til å kartlegge mulighetene for å utvikle en felles havøkonomistrategi.

Bakgrunn

Å sikre verdens økende befolkning tilgang på proteinrik mat, er en av våre største globale utfordringer. Levestandarden i verden skal bedres. I følge FN må matproduksjonen i verden øke med 70 prosent frem mot 2050. Klimautfordringene betyr at maten må produseres mer bærekraftig. Fisk og annen sjømat er langt mer effektive enn kjøttproduksjon til å omgjør fôr til energi og biomasse.

Havet er viktig for alle de nordiske landene, men det er ulike utfordringer og muligheter. Østersjøen sliter med forurensing og miljøgifter, mens Nordsjøen, Atlanteren og Arktisk er lite forurenset. Norge, Island og Færøyene har spesielt gode naturgitte forutsetninger for sjøbasert oppdrett med rent vann og lang kystlinje og med mange egnede oppdrettslokaliteter. Alle de nordiske landene har lang tradisjon innen fiskeri og produksjon av sjømat men ulik satsing på oppdrett. Havbruksnæringen er global og utsatt for konkurranse. Det er viktig å utnytte de lokale fortrinn samtidig som det legges til rette for utvikling av ny teknologi med blant annet lukkede anlegg enten for deler av produksjonen på land eller til havs og produksjon av nye arter og produksjonsmetoder. Visjonen må være at Norden blir globalt ledende på sunn og klimavennlig matproduksjon fra havet. Det bør være ett av Nordens viktigste bidrag til FNs bærekraftsmål.

Skal vi lykkes med å møte alle utfordringene Norden og verden står overfor må vi forene bærekraft og konkurransekraft, og stille strenge krav til sjømaten vi produserer.

Målet er bedre ressursutnyttelse, nye produkter og mer verdiskaping basert på et akseptabelt miljømessig fotavtrykk, god fiskehelse og fiskevelferd. Utviklingen må skje på biologiens premisser og bidra til rent hav.

Havbruk er en viktig kyst- og distriktsnæring. Det må utvikles en politikk som sikrer rekruttering av medarbeidere med rett kompetanse som er tilpasset en kunnskapsintensiv kystnæring i rask vekst.

Norge har en av de beste forvaltninger av havbruk, men næringen er ung og har vokst raskt. Videre vekst i oppdrettsnæring må være bærekraftig og er helt avhengig av en kunnskapsbasert forvaltning med høy legitimitet lokalt og internasjonalt. Det er behov for strenge og smarte reguleringer som ivaretar matsikkerhet, fiskehelse og miljø. Havbruk er i rask vekst i hele verden. Norden har kompetanse og ressurser til å videreutvikle en ambisiøs felles forvaltning med streng miljøsertifiseringer for hele verdikjeden frem til konsumentene. Målsettingen bør være å arbeide for en felles EU-standard. Ministerrådet har arbeidet med å samordne fiskeriforvaltning i Norden. Videre utvikling av havøkonomi vil medføre behov for mer integrert forvaltning og bedre forvaltningsverktøy, slik at de ulike havnæringene kan samhandle bedre. Havøkonomi omfatter blant annet næringer som fiskeri, havbruk, ulike former for energiproduksjon, skipsfart, fritidsaktivitet, turisme, mineralproduksjon. Samtidig vil deler av havområder ha ulike grader av vern for å opprettholde biomangfold, økosystemer eller som følge av spesielt sårbare arter eller områder som fjorder og ishav.

Det er stort behov for å satse på forskning og utvikling for å sikre bærekraftig vekst innen havbruk. Det er viktig med uavhengig kritisk forskning. Havbruksnæringen har redusert bruk av antibiotika betydelig. Ny forskning vil gi kontroll på lusen, genterapi og avlssystemer vil redusere sykdom og stor-data gir uante muligheter. En del av løsningen på klimautfordringen er å finne alternativ innsats i fôr med marine ingredienser til havbruksnæringen. Alger står for 40 % av fotosyntesen og er svært effektiv. Det er flere spennende forsøk med bruk av alger, karbonfangst og mulighet for produksjon av innsatsfaktorer til fôr i oppdrettsnæringen.

Havøkonomi må sees i sammenheng. De konkurrerer om det samme arealet og vi vil få mer integrert verdiskaping i fremtiden. Det bør forskes mer på havrett, helseeffekten av sjømat, ressursutnyttelse lenger ned i næringskjeden (mesopolagisk), marin bioteknologi og bioprospektering, nye medisiner, energi og mineraler og metaller på havbunnen. Det bør utvikles mer tverrfaglige studieprogrammer som ivaretar bredden i havøkonomi.

Samarbeidsprogrammet for 2017-2020 vil styrke det nordiske samarbeide om fiskeri og akvakultur, landbruk, fødevarer og skogbruk. Det skal blant annet bidra til å løse mange av de viktige globale utfordringer som verdens lande har prioritert i Agenda 2013 og de globale bæredygtige utviklingsmål. Det er behov for en mer målrettet innsats i arbeidet skal vi lykkes med å utvikle en felles nordisk politikk for en bærekraftig vekst i havbruksnæring og offensiv satsing på havøkonomi. I Norden har vi

mulighet til å øke verdens matproduksjon, bidra til bærekraftige forvaltning av havressursene og eksport av teknologi.

Plast i havet har med rette fått mye oppmerksomhet. Det må skapes internasjonal forståelsen for det tette forholdet mellom rene og sunne hav, bærekraftig bruk av havressursene og økonomisk vekst og utvikling. Det krever en tett kobling mellom forskning, teknologiutvikling og innovasjon. Slik kan Norden kombinere økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i de nordiske land, med FNs bærekraftsmål knyttet til hav, men også til andre mål som å utrydde fattigdom, matsikkerhet og bedre ernæring.

Garður, den 9. augusti 2018

Annette Lind (S)
Erkki Tuomioja (sd)
Eva Sonidsson (S)
Ingalill Olsen (A)
Jorodd Asphjell (A)
Karen J. Klint (S)
Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Mogens Jensen (S)
Nina Sandberg (A)
Oddný Harðardóttir (Sf)

Orla Hav (S)
Per-Arne Håkansson (S)
Peter Johnsson (S)
Phia Andersson (S)
Pyy Niemi (S)
Rikard Larsson (S)
Ruth Mari Grung (A)
Stein Erik Lauvås (A)
Suzanne Svensson (S)
Tellef Inge Mørland (A)
Ville Skinnari (sd)